

Oponentský posudek

Markéta Hradecká, *Biografie Vidy Neuwirthové: Umělecký život na pozadí rodinné historie*, FHS 2024.

Ve své diplomové práci se Markéta Hradecká zaměřuje, jak deklaruje, na zkoumání významů „jednání a událostí v životním příběhu hlavního subjektu bádání, tj. Vidy Neuwirthové“ (viz abstrakt), přičemž jí jde především – jak struktura práce a důrazy v ní obsažené naznačují - o analýzu a interpretaci vzpomínek V. Neuwirthové na léta strávená v sedmdesátých a osmdesátých letech, kdy přes svého otce objevovala své židovství, což mělo svůj přesah i do jejích aktivit ve veřejném prostoru pozdního socialismu.

Tomu odpovídá struktura práce, deklarovaná metoda (biografická metoda) i heuristika (velký důraz na vlastní vzpomínky subjektu výzkumu – natáčení několika rozhovorů s ním; a natáčení rozhovorů, v textu využívaných toliko doplňkově, s lidmi, kteří se se subjektem výzkumu znali; a k tomu písemné prameny, přičemž i ty, včetně několikrát v práci tematizovaných pramenů pocházejících z Archivu bezpečnostních složek, byly použity jako doplňkový pramen – pozn.: zvláště u raritního vzpomínkového textu otce V. Neuwirthové se mi jeví na škodu, že byl pramenem jen okrajovým, protože možná že právě především skrze něj hledala a nacházela či stvrzovala V. Neuwirthová svou „identitu“).

Svým zpracováním je předložená diplomová práce standardní. Autorka prokázala znalost sekundární (odborné) literatury vztahující se jak k biografickému výzkumu, tak k orální historii, a své poznatky v konceptech příslušných autorů kotví. Jediné, co se mi z formálního hlediska jeví problematické, jsou příliš velké průniky nespisovného jazyka do textu, který má být textem akademickým).

K obsahu mám tyto dvě poznámky:

1. Oceňuji, že navzdory prokazovanému respektu k subjektu diplomové práce, se M. Hradecká ne vždy omezila na ze sympatických pozic vedený *popis*, ale někdy se objevovala (a s přibývajícemi stránkami stále více) i ze sympatických pozic vedená snaha *interpretovat*, a někdy třeba i kriticky interpretovat, různá rámování příběhů vyprávěných V. Neuwirthovou – ne vždy k tom došlo v textu, což by bylo lepší, ale v poznámkách pod čarou (typicky stranická minulost rodičů), někdy k tomu nedošlo vůbec, když M. Hradecká implicitně přebírá narativ svého subjektu (typicky když v souvislosti se spoluprací bývalého rabína hovoří o tom, že k ní byl „donucen“, čímž jen zrcadlí pozici subjektu, aniž by si položila otázku, zdali lze o donucení mluvit v tom případě, že eventualitou by prostě bylo jenom to, že by rabínem nebyl, jinak řečeno, je otázka, zdali nevolit poněkud jiný slovník); každopádně je však chvályhodné, že deklarovaná snaha o zkoumání významů „jednání a událostí v životním příběhu hlavního subjektu bádání“ byla vskutku na některých místech i předvedena v praxi, což ne vždy bývá u diplomových prací – kde interpretace leckdy chybí – zvykem;

2. Za ne příliš podařené považuji rozhodnutí snažit se takřikajíc rovnoměrně pojmout celý život V. Neuwirthové. Výsledkem toho je řada velmi krátkých, až telegrafických kapitol o velkých otázkách viz typicky cca 1 strana o každodenním rodinném životě devadesátých let nebo necelá strana o událostech roku 1989; jako nosnější bych viděl soustředění se na V. Neuwirthovou zdůraňované židovství, jemuž bych podřídil všechno ostatní, aniž bych se snažil se nějakým způsobem vyjádřit (často na jedné stránce) pokud možno ke všemu; na straně druhé je nutno dodat, že takové rozhodnutí je zcela na vůli autorky textu.

Závěrem řečeno, diplomovou práci Markéty Hradecké považuji za kvalitní diplomovou práci, kterou přes dílčí nedostatky plně doporučuji k obhajobě a navrhuji ji hodnotit stupněm velmi dobře (2).

V Praze dne 24. ledna 2024

.....

PhDr. Přemysl Houda, PhD.